

Onor. 991
Biblioteca Universității

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GHLBARIȚIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

ADMINISTRAȚIA
SOV.
DINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual 300
Anunțuri și reclame după tarif.

Plaiuri românești

de V. Branisce

Noi nu suntem de ieri de alaltăieri. Nu am venit pe plaiurile noastre împinși din spate de hoarde barbare. Nici nu ne-am dospit hrana sub șeaua calului. Cronicii nu ne-au încrestat cu spalmă așezarea. N'am practicat ritualuri barbare și nici nu am râvnit niciodată la bunul altuia.

Am avut parte în sbuciumatul nostru trecut de războaie și răsmerițe, dar am dat totdeauna luptă dreaptă și mai ales luptă de apărare. Am fost siliți de atâtea ori să ne apărăm pământ, așezare, viață și libertate, încât sufletul nostru a prins rădăcini în stâncă din care s'a format. De aici, multele asemănări pe care le prezintă poporul român cu natura și marea lui dragoste pentru comorile firii.

Dacă străbați munții românești dela un capăt la celălalt, și izolându-te de lume te lași furat de ceea ce îți oferă simțurile, ajungi printr-o revelație să pătrunzi în taina existenței noastre.

Acolo, în cetatea de granit și calcar a munților, pe culmile împădurite sau pleșuve, în zonele înalte unde vulturii rotesc nestingheriți, în vălile dosite dintre creste, găsești caracterul specific al sufletului românesc.

Străbătând munții și se pare că o mână nevăzută îți întoarce filele unei cărți vrăjite în care este înscrisă toată trăirea neamului.

În dosul unei creste pleșuve, unde doar caprele își fac vad, se deschide un plaiu minunat. Apoi altul, și altul. Este împărăția Mioriței. Turme de oi răzlețe se rîșcă într'un ritm încetinit. Ore de-a-rândul nu întâlnești altă așezare decât stâncă, nu auzi glas de vietate decât lătratul cânelui. Poți merge o zi sau două și poți merge alte două, la fiecare pas peisajul este nou și neașteptat, dar este unitar prin sălbatică-i frumusețe. Acolo „nu-î hotar, nici ochiu spre a cunoaște, și vremea încearcă înzadar din goluri a se naște.” Acolo timpul nu-și poate desăvârși distrugerile. Acolo găsim și astăzi ambianța zămlisirii noastre. De acolo țâșnește, ca unda cristalinelor izvoare, puterea rezistenței noastre.

Pot să ne lovească pohoale năvălitoare, pot să se prefacă în praf și cenușă așezările din vale, mâni dușmane pot înfige țărâșii despărțitori, coroana munților noștri n'o cîntăste nimic. Ea rezistă vremelnicelor încercări.

— Iar neamul nostru, zămlisit pe aceste plaiuri, a găsit în vremii de răstribite supremul refugiu în sânul naturii.

Criza de sinceritate

de
Ion Colan

În scrisul cotidian, în conferințele zilelor mari, în mulțimea declarațiilor menite să distrame echivocuri și, uneori, chiar și în acțiuni, veacul nostru suferă, fără semn de tărășială, de ceea ce am numit „Criză de sinceritate”.

După paravanul fiecărei cuvânt stă pișită altă intenție decât cea mărturisită. Din grădina frumos împodobită a fiecărei declarații politice, rânjește minciuna grijuliu ticluită pe seama plebei sau a partenerului. Smecheria verbală a unuia a fost etichetată: „fin spirit diplomatic”, iar când cineva brutal-sincer nu-și poate camufla scopul, e taxat drept „prost”.

Innotăm în mocirla unei formidabile minciuni universale, zăpăciți de succese de moment, legați la ochi, cu și fără voie, de cele mai multe ori printr-o acceptare mutuală, ca nu cumva tihna să ne fie întreruptă prin efortul de-a rupe lanțul neadevărurilor ce ne strânge de gât.

Intr'atâtea ne-am obișnuit cu nesinceritatea, încât omenirea, ca să o justifice, i-a descoperit calități superioare adevărului.

Exemplificarea antagonismului dintre scris și faptă, vorbă și faptă și acțiune și intenție ne-a fost conservată de istorie; nedumeririle unora pot fi risipite de actualitate.

Dezastrul, latent uneori, alteori manifestat sub forma unor mișcări sociale de proporții apocaliptice, e general.

Din punct de vedere individual, faptul poate să nu aibă o prea mare importanță. Tu, în cazul cel mai rău, nu riști decât o trecere pe linie moartă, o pauză pe-o linie de garaj în așteptarea momentului

potrivit ca o locomotivă să te remorcheze. Prăbușirea se petrece înafară de tine, în ceea ce se numește opinie publică.

În clipa când aceasta descopere că tu nu ești tu, că toate așteptările ei au fost înșelate, că tot ce ai făcut are la temelie piatra sfărâmicioasă a nesincerității, atunci începe desazarea individului din colectivitate, atunci începe desorientarea masei.

În locul unui idol dărâmat de pe soclu, se ridică zece figuranți și chiar dacă printre ei s'ar afla un om veritabil, mulțimea nu mai crede.

Omul închinat treburilor publice e preotul ce oficiază în fața altarului. Prin însăși funcția lui a trebuit să renunțe la o anumită viață. Când, cu toate acestea, n'o poate face, nu mai e preot, ci funcționar bisericesc într-o uniformă ce se numește reverendă.

Citind, într-o duminică după amiază, toate ziarele care ne vin la redacție, m'am trezit însăilând gânduri care par să nu aibă nicio legătură cu titlul acestui articol.

Și totuși au. Au, pentru că cititul lor, raportat la oameni și împrejurări, mi-a stricat toată liniștea și bucuria unei blânde duminici întomnate.

Prin sufletele oamenilor bate vântul crizei de sinceritate.

De alt rău nici nu mai este nevoie.

Iar dacă se dorește o îndreptare, să nu se înceapă cu altă luptă.

„Cântecul clopotului” la Români Proba profesorului Vărgolici și cea a maestrului George Dima

de Ion Gherghel

II.

După întâiele trei încercări, ce s'au produs între 1852 și 1871, atacate fiind de critica contemporană cu multă înverșunare — după cum se poate vedea din articolul precedent — se decide profesorul S. G. Vărgolici să toarne în formă românească seria de tablouri din această poemă cu momentele tipice din viața individuală, familiară și socială. La 1 Ianuarie 1872 apărură această traducere în *Convorbiri Literare*. Fondul e credincios redat, factura versurilor nu corespunde însă cerințelor de artă. Dar traducătorul Vărgolici nu se sinchisește de formă. Toată atențiunea sa este in-

dreptată asupra cuprinsului ideologic, etic și afectiv al poemei. Astfel nu e mirare că cele mai multe versuri se transformă, la dânsul, în proză ritmată. Câteva citate vor avea darul să-l lămurească și mai bine pe cititorul atent:

*În pământ tare stă n'nepenită
Forma de humă arsă în joc.
Azi pentru clopot zioa-i menită!
Copii, la lucru! Ce s'afi pe loc?
Hai! sudori calde
Eruntea să scalde,
Lucrul să facă maestrului nume;
Dar de sus vine harul în lume.
Lucrului greu care noi îl pregătim,
Vorbă grea cu dreptul i se potrivește;*

† MAREȘALUL PREZAN

de I. Bozdog

Înima unui mare ostaș a încetat să mai bată și trupul, oarecândva stejar ce-a înfruntat cu semeție mari furtuni, s'a lăsat în brațele pământului pentru a căruia desrobire s'a frământat atâtea.

Poate de niciunul din marii bărbați care au contribuit la războiul întregirii naționale nu s'a vorbit mai puțin decât despre mareșalul Prezan. Faptele lui ostășești aparțin istoriei iar atitudinea lui dela 1916—1919 va fi încă mult timp descifrată și studiată de către cei ce vor stabili definitiv rolul oamenilor în desfășurarea evenimentelor.

A fost hulit și peneșit în epoca păcii separate, fiindcă ostașul Prezan a simțit și a lucrat modest, dar din toate puterile lui, pentru refacerea armatei despre care el era convins că are marele rol de a reface hotarele mutilate ale țării. Numele lui însă a filuturat pe buzele tuturor, când s'a renăscut din propria ei cenușă armata desrobirii din toamna anului 1918.

Adunările naționale din Bucovina și Alba-Iulia se țineau în mijlocul celor mai grele primejdii, dar hotărârea de viață și moarte a tuturor Românilor era sprijinită și pe vârful baionetelor care străluceau din nou, și de astădată pentru totdeauna, pe culmile Carpaților.

Dela declararea revoluției comuniste din 1917, mareșalul Prezan era paratrăznetul României pe pământul Moldovei de care se frâneau primele ei valuri, iar în primăvara anului 1919 și până la zdrobirea bandelor lui Bela Kuhn rolul mareșalului Prezan a fost covârșitor în această mare opintire.

Ziua de 4 August 1919, prin eliberarea Budapestei de furia valului comunist, aduce armatei noastre și mareșalului Prezan nimbul de apărător al civilizației și liniștii întregii Europe.

Mareșalul Prezan a rămas până la sfârșitul vieții ostașul mare al țării. Nu l-a tentat niciun rol politic, ori de câte ori i s'a oferit cinstea să-l joace. A refuzat și rolul de Regent, și pe cel de arbitru între partide.

Și-a păstrat spada și numele curate și neîntinate de murdăriile vremii. Transilvania îi păstrează cea mai frumoasă amintire

*Dacă noi cu vorbe bune-o însoțim,
Atunci mai voioasă munca năntăște, (sic!)
Să luăm dar sama cu n'grîjire mare,
Ce poate-o putere slabă întocmi;
Desprețuit trebui omul mișel care
În veci la ce face nu știe gândi.
Asta pe om poate să-l împodobească,
Deaceea își are judecata sa,
Pentru ce în pieptu-i adănc să simțască
Lucrul ce cu mâna lui a face vrea.*

*Răpede lemne de brad luați
Bine uscate, și 'n foc le dați,
Pentru ca para greu apăsată,
În gura hornului groaznic să bată.
Arama ferbeți
Cositorul puneți;
Cleioasa schijă în curgeri line
Să se strecoare, cum se cuvine.*

Ritmurile, după cum vedem, dacă colaționăm traducerea lui Vărgolici cu originalul, nu se acopăr; firul roșu al ideii se desprinde însă cu destulă claritate din labirintul versurilor greoaie și

INSTANTANEE

Pânea albă

O băbușcă firavă, mică, cu părul alb ca lâna, cu zâmbet bun pe față, cum au de obicei bătrânii și cei ajunși la ajutorul altora, își încrucișează adeseori drumurile ei cu ale mele. Ne întâlnim de regulă în piață. La fiecare om se uită ca la un cunoscut și-l zâmbeste. Fără să vrei faci și tu la fel, căci în primul moment nu-ți dai seama dacă o cunoști sau nu. Și iarăși, cum poți să rămâi dator unui om bătrân cu un zâmbet? Mai ales când e și sărac.

Odată însă ce i-ai zâmbit se vâra băbușca în sufletul tău, s'apropie și-ți povestește multe de ale ei și de-ale altora, de oameni pe care nu îi cunoști, care poate nici nu există. Și când îți vorbește se uită la tine țintă cu ochii ei albaștri spălăciți ca apele în care se oglindează cerul după ploaie. Când mă despart de ea mai rămân câteva clipe locului și-o urmăresc cu privirea. De doi ani de când o cunosc poartă tot aceeași haină sură de postav plină de petece cusute cu ață albă și-o jachetă strânsă pe trup cum era la modă în '48. Haina e croită în clină care se lărgesc spre partea din jos și-ți dau astfel impresia unui clopot care se bălângănește încoace și încolo pe pavajul uliții. Iarna își înfășoară ghetetele în sdrențe, probabil ca să nu alunecă și pe cap poartă o pălărie cu pene de struț, din care doar cotoarele au rămas. Țăranul din piață sau țărancă dela care târguește când și când ceva, își fac semne cu vecinul și râd de ea după ce pleacă.

Acum, de când s'a milostivit cerul și ne-a dăruit — fie și pe timp scurt numai — pânea albă și gustoasă a vremurilor de pace, am întâlnit-o pe baba mea lângă teigheaua unui brutar. Ceru pâne neagră. Aveai impresia că cere de pomână, așa sfielnic privi la omul plin de făină pe haină și pe cap, căruia se adresase. Pânea neagră, pânea săracilor lipsea și baba se pregătea acum să plece s'o caute în alte părți. Tristă, o văzui pornind spre ușă. Acum nu mai zâmbea. Am plătii atunci o pâne albă și lăsa să i-o pună în coș femeii. A protestat întâiu, m'a privit amărâtă o clipă, pe urmă luă coșul cu pânea și ieși repede din prăvălie.

Mă uitai după ea. Mergea aproape alergând. Afară și-a întors spre mine capul și mi se păru că citește în ochii ei o oarecare teamă. Când m'a zărit că vin, își zori și mai tare pașii, de frică probabil să nu mă răsgândesc și să-i cer pânea înapoi.

Ecat. Pitiș

O arhivă secretă

de
ION COLAN

Indeplinind, în acest Brașov, și altă funcție decât cea care de vreo doi ani îmi mistuie aproape tot timpul, intra în obligațiunile profesionale grija de a strânge în rafturile unei biblioteci publice, cum este cea a ASTREI din Brașov, nu numai un număr impresionant de volume, ci și arhivele brașovene ale diferitelor societăți, instituții și autorități, fie că interesau numai Brașovul sau Țara Bârsei, fie că interesul depășea marginile unui oraș de importanță acestui centru cultural și național.

Așa s'a născut secția de manuscrise a Bibliotecii „Astrei” Brașov, unde sunt păstrate astăzi câteva arhive, ca aceea a „Gremiului neguțătoresc”, a „Casinei Române”, a „Societății pentru fond de teatru”, apoi acte care privesc Principatele Unite și o mulțime altele ce și așteaptă rândul la catalogare.

Ultima achiziție, asupra valorii căreia nu putem stăruia acum pentru că nu o credem oportun, o formează arhiva secretă a unei autorități maghiare din epoca 1892—1918. Publicarea ei integrală ar fi una din datoritiile cele mai elementare, atât pentru faptul că aruncă o lumină asupra unui sistem de guvernământ — ceea ce n'ar fi chiar lucrul cel mai de seamă, pentru că sistemul e arhicunoscut — ci mai cu seamă pentru cunoașterea unor oameni, unor acțiuni și unor împrejurări privite dintr'un punct de vedere străin intereselor noastre naționale.

Majoritatea actelor ne privesc pe noi, Români.

Iară pentru că publicarea în volum astăzi nu e posibilă, vom publica în coloanele „Gazetei Transilvaniei”, fără o selecționare deosebită și fără continuitate, așa cum ne permite timpul, fie acte traduse integral, fie numai cuprinsul lor, cu intenția de a atrage atenția cercetătorilor asupra lor.

13 Nov. 1895

Președintele Consiliului de Miniștri maghiar, coutele Banffi, cere prefectului comitatului Brașov să dea informații asupra operei de ajutorare întreprinsă de Nicolae Filipescu, ca Primar al Bucureștilor.

Nr. 1218

M. E. secret

Excelenței Sale Domnului Prefect

În urma crizei de guvern desfășurate în ultimul timp, din care Filipescu, Primarul Bucureștilor a demisionat din demnitatea lui, ziarele guvernamentale îl atacă (pe motiv) că Filipescu a cheltuit toate fondurile de propagandă, așa că succesul lui a găsit casa goală.

La învinuirea adusă contra primarului, acesta răspunde în „Timpul” din 7 Nov. Nr. 239, arătând folosirea unei părți a acestui fond, spunând între altele: „Am dat ajutoare familiilor Românilor condamnați din Ungaria, care au rămas în cea mai mare mizerie.

„L'Independence Roumaine” a organizat o strângere de fonduri convenind cu ea (ziarul) ca în schimbul publicării gratuite a anunțurilor noastre să le pun la dispoziție 2000 lei. Acești 2000 lei apoi, Gheorghe Lahovari i-a trimis pentru familiile celor condamnați în procesul din Cluj (Memorandul).

Am mai dat, în momente de grele nevoi, încă 4000 lei, ziarului sibian „Foia Poporului”, ziar care precum se știe este organ al Partidului Național. Dacă cineva îmi găsește pentru aceasta o greșală, sunt gata să dau toate amănuntele și a mă supune Consiliului Ligii (Culturale), ai cărei membri îmi sunt dușmani politici.

De asemenea am mai dat 1000 lei „Gazetei Transilvaniei” și încă la o foaie literară, prin intermediul D-rului Ureche, a cărui epistolă o păstrez și azi.

Până aici este declarația D-lui Filipescu.

Intrucât aceasta v'o aduc spre știință și orientare, vă rog, totodată, Excelență, a-mi comunica dacă la Procesul Memorandului din Cluj, din Mai 1894, „Gazeta Transilvaniei” a publicat vreo publicație de-a primarului bucureștean, prin care s'ar justifica primirea sumei de 1000 lei.

În caz afirmativ, vă rog a-mi înainta toate numerele gazetei.

Totodată vă rog să binevoiți a vă interesa și de numele acelei reviste literare care a primit dela d-l Filipescu, la recomandarea d-lui Ureche, 1000 lei.

În privința ajutorului „Foi Poporului” am adresat aceeași adresă Prefectului de Sibiu.

Vă rog primiți asigurarea distinsei mele stime.

Budapesta, la 13 Nov. 1895.

ss. Banffi

Prefectura Brașov se adresează lui Hiemesch Francisc, Căpitanul orașului, pentru a descoperi revista literară a căreia Nicolae Filipescu i-a dat 1000 de lei. (Concept)

D-lui Hiemesch Francisc
Căpitanul orașului

L o c o

În urma ordinului Excelenței Sale D-lui Ministru Președinte, nr. 1218 din 13 Nov., „Gazeta Transilvaniei” ar fi primit dela primarul Bucureștilor, în timpul dela Mai, anul trecut, 1000 lei pentru publicarea de publicațiuni. Pentru descoperirea acesteia am luat măsuri.

Intrucât Excelența Sa cere să descoperiți numele acelei reviste literare care a primit prin primarul în vorbă 1000 lei, rog ca prin organele Dvs. să cercetați și să ne comunicați cât mai urgent numele acestei reviste literare.

(Actele fiind scrise în l. maghiară, controlul traducerii a fost făcut cu d-lt.-col. Vasile Mosora).

Turneul Teatrului Național

Pământ

Piesă în 3 acte (7 tablouri) de
N. Vlădoianu și Soare Z. Soare

Bine primită de presă și publicul din capitală piesa d-lor Vlădoianu și Soare este reprezentată acum și pe scenele din provincie.

Pătimașă încleștare a țăranului român de bucățica de pământ sortită să-i asigure existența sa și a familiei sale — ce o întâlnim atât de pregnant concretizată în romanul „Ion” al lui L. Rebreanu — revine, în această piesă, sub alte aspecte sociale și morale; în esență însă pasiunea pentru glia strămoșească rămâne etern valabilă pentru psihologia țăranului nostru. Tema deci nu e nouă. E ca lumea românească de veche. Cea țărănească, firește.

Un fior de adâncă și palpitantă simțire, izvorită parcă din brazda proaspătă și din miresme de iarbă de curând cosită, încălzește pe spectatori. La scenă deschisă se repeta aplauzele frenetice ale unui public ce înțelege să sublinieze, spontan și cu convingere, vorbele de înțelepciune rustică și de atitudine etică neaoș-românească a personajilor (care, deși înălțate la rang de simbol, prin tezismul prea pronunțat, își păstrează totuși destulă putere individualistă, prin care să convingă și să însuflețească).

Oportunitatea punerii în scenă a unor tăioase conflicte sociale în aceste vremuri de cumplită încordare, când nu știe omul ce ponte să-i aducă ziua de mâine, n'o discutăm. Observăm doar că armonia socială nu poate să-i izvorască din exaltările de aspirații și ațățările de poftă ale claselor sociale. Fiindcă spectatorul simplu nu privește lucrurile în legătura lor organică, nu observă desnodământul pașnic al piesei, ci reține pentru sine doar revolta împotriva celor „mari și puternici”, hrănindu-și nemulțumirea față de unele stări de lucruri, a căror îndreptare temeinică numai timpul poate s'o săvârșească.

Și nu insistăm nici asupra interpretării, în general sobră și echilibrată, după cum se cuvine dela artiștii unui teatru cu prestigiu. În fruntea rolurilor de bărbați au apărut d-nii M. Bălățeanu și Cezar Rovințescu (dela Craiova), iar principalele roluri de femei au fost interpretate de d-nele Silvia Fulda (Craiova) și Getta Tudorache.

Al. Clujanu

intortochiate. Pe bună dreptate caracterizase criticul Bogdan-Duică această încercare din *Convorbiri Literare* o traducere „acceptabilă”.

N'am ajuns încă la un nivel superior în arta tălmăcirii acestei poezii nici prin încercarea, — apărută tot în anul 1872 și retipărită în 1881 — ce o datorăm lui Alessandro Pelimon. Insuși autorul și-o consideră o „traducțiune liberă”. Nici această tălmăcire nu respectă ritmurile modelului, ci urmează dela un capăt la altul factura monotonă a versului inițial: *E'n pământ tiparul de lut ars format...*

Și nu ne aduce ceva deosebit nici volumul cu cele „451 de traduceri libere și imitațiuni de poezii antice și moderne din Orient și Occident”, izvorit din condeiul searbăd al lui Gr. N. Lazu, defaimatorul poetului Coșbuc. Nu avem deci motive să ne oprim asupra

acestei probe, lipsită de sully poetic și cărpită cu adausuri, pentru ca să umple golurile ritmului mai larg.

Apare însă în același timp cu pretențiosul volum al lui Lazu o broșură modestă în „tipariul tipografiei arhidiecezane” din Sibiu (1894). Nu avusesem cunoștință, la alcătuirea studiului meu despre *Schiller în literatura română*, de această traducere, al cărui autor e marele nostru maestru (compozitor și dirijor) George Dima. Știam că regretatul meu profesor obișnuia să-și traducă, uneori cu ajutorul prețios al soției sale, versurile străine, adaptându-le cântecului ce avea să răsune în limba română. Dar nu mi-a trecut prin gând că ar fi săvârșit și o lucrare poetică de proporția *Clopotului*. Dela primul vers se simte, la G. Dima, simțul exact al muzicianului pentru preciziunea ritmică. Unele expresii ne vor părea azi înve-

chite, muzicalitatea versului ne captivează însă prin acea tainică armonie ce nu se poate defini prin cuvinte. Cităm, spre exemplificare, câteva versuri:

Ită massă gato pare,
La turnat deci să pornim;
Dar n'ainte de lucrare,
Toți o rugă să rostim.
Scoateși cepu — afar!
Doamne ajută ear!
Scânteind în roșii valuri,
Curge massă în canaluri.

Da, focu-i binefăcător
Când omu-i este păzitor,
Și ce lucrăm și ce 'mplinim.
Puterii lui îi mulțămim,
Dar groaznic e, când, nepăzită,
Îl vezi de tot destănuțit,
Pășind în cale-și crunt, turbat
Ca element înfricoșat.

Pân' ce clopot'o fi rece,
Încetați de-a mai lucra.

Fiecare își petrece
Liber după voia sa.
Stele când răsar,
Fără de habar,
Lucrătorul odihnește,
Dar maestrul se trudește.

Vesel trece călătorul
Prin sălbatica pădure
Cătră casă-l duce dorul...

Lacune și neajunsuri s'ar putea afla și acestei tălmăcirii, scormonind țesutul ideologic al poemei. Niciuna, până la sfârșitul veacului al XIX-lea nu ne sugerează însă, atât de plastic, forma poetică în toată preciziunea și muzicalitatea ei, ca această probă a lui George Dima.

NOI nu avem subvenții dela
nimeni.

CALEIDOSCOPI

de Lucian Valea

In contrast

cu aspectul de bâlcu și tarabă, existența scriitorului onest și modest se desfășoară tihnită și roditoare, departe de așa zisa activă și agitată „contemporaneitate”. Lipsindu-i ce-i drept zelul febril în punerea tuturor problemelor dar mai ales în rezolvarea lor, scriitorul-singur, fără prieteni, fără cenacluri, fără reviste — gașcă — scrie pentru frumusețe, pentru armonie, întrezărind ceva din lumina veșniciei pe care o caută. Iar privind agitațiile din jur, el are atitudinea de profund dispreț a senatorului roman față de plebe, în drumul său spre for.

Izbânda cea mare nu poate fi decât a lui, a însinguratului scriitor neîngenunchiat de clipă.

Convocare

Firma Kamaryt & Meder, soc. anonimă cu sediul în Brașov, Str. Mihail Weiss No. 15, invită prin prezența pe toți acționarii interesați, de a lua parte la adunarea generală extraordinară, care va avea loc în ziua de 7 Septembrie 1943, la orele 3 p. m., în birourile firmei, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Majorarea capitalului de acțiuni dela lei 5.000.000 la 10.000.000.
 2. Eventuale propuneri.
- Toți acționarii sunt rugați a depune acțiunile lor la Casa firmei, cu o zi înainte de ținerea adunării generale extraordinare.

Brașov, la 26 August 1243.

Inspectoratul General Administrativ
Al Reglunii III Brașov

Nr. 2482/1943.

CONCURS

In vederea completării posturilor vacante de impiegat și dactilograf la Inspectoratele Generale Administrative, se va ține examen la reședința Inspectoratului General Administrativ al Reglunii III Brașov, în ziua de vineri, 10 Septembrie 1943, ora 8 dimineața.

Cererile de înscrieri la examen se vor înainta la Inspectoratul General Administrativ Brașov până în ziua de 9 Septembrie ora 13,30 și vor fi însoțite de următoarele acte:

1. Extrasul de naștere,
2. Certificatul de botez,
3. Actul de studii,
4. Certificatul de naționalitate,
5. Certificat dela cazierul judiciar,
6. Actul de satisfacerea serviciului militar, pentru bărbați.

Candidații vor fi supuși în prealabil unui examen medical.

Inspector general administrativ
al Reglunii III Brașov
Dr. Joe Gherman

Dr. Sever Cărpinișan

Specialist în boli de femei și nașteri

BRAȘOV
Calea Victoriei 13, Tf. 3443

înforcându-se de pe front
rela consultațiile

Zile de reculegere

In viața neamurilor ca și în cea a indivizilor clipele de bucurie și învingeri sunt întretesute cu cele de amărăciuni și înfrângeri.

Soroacele zilelor senine trec pe lângă noi cu fâlfâiri de aripi ușoare, înseninându-ne înfățișarea și aprinzând în ochii noștri clipiri de mulțumire cu care înfruntăm mai ușor eventualele umbre de posomorire ce ne cuprind. Apoi, pe măsura îndepărtării de clipele izbânzii și cu trecerea anilor, în inimi nu ne mai rămâne decât o amintire plăcută, care se risipește tot mai mult, lăsând doar o dără de fior ce ne face să tresărim ori de câte ori cineva ni-l reamintește.

Nu tot astfel stăm însă cu momentele de durere și cu amintirile înfrângerilor. Dacă nenorocirile și înfrângerile au rezultat din cursul natural al vieții și din neputința noastră de a stăvili mersul lor: timpul, ca cel mai bun și puternic doctor, cicatrizează și vindecă aceste răni, înarmându-ne cu puterea răbdării și a uitării. Când însă nenorocirile s'au abătut asupra noastră în mod brutal și în contra oricărui prevederi normale, când ele provoacă răsturnări totale și reînnoiesc metode și nedreptăți împotriva cărora noi am luptat ani lungi ca indivizi și secole întregi ca neam, aceste dureri nu se cicatrizează, ci rămân deschise și sângerează chiar mai mult cu trecerea timpului.

În perspectiva timpului scurs ne cântărim faptele și atitudinile față de oameni și împrejurări, căutăm să ne găsim vinovăția și măsurând-o cu urmările care le suportăm, nu putem afla niciun termen de comparație în defavorul nostru, nicio motivare logică a noilor stări, care sunt evident mai nedrepte și provocatoare de continuă neliniște și frământări.

Dacă în răstimpul scurs am fost supuși și altor măsuri de suferințe, ni s'au cerut și alte dovezii de curaj și sacrificii, pe care cu toată schilodirea ființei noastre individuale sau naționale — le-am adus spre uimirea și admirația lumii întregi — durerea răni o suportăm și mai greu și cu mai multă nerăbdare.

Resemnarea și împăcarea cu nedreptatea este partea lașilor. Neamului nostru i se pot atribui toate trăsăturile sufletești: ale bunătații, ale iertării și ale generozității, dar nu și cele ale resemnării și ale lașității.

Purtarea noastră din anumite clipe de încercări ale sortii în timp ce a stors admirația prietenilor și celor care ne cunosc trecutul, a fost și este calificată de către dușmanii noștri ca resemnare și lașitate.

Așa am fost cântăriți și după sângeroasele sfâșieri și nedreptăți din anul 1940 și de către prieteni și de către dușmani.

Suportând noi însă sfâșierile aceluia an, în inimi nu s'a coborât pacea, ci dorul de a le înlătura cât mai curând.

Așa am spălat de pe numele nostru cu sânge nevinovat o parte din rușinea anului 1940.

Sunt zile însă în care inima noastră e mai copleșită ca oricând de amintiri și când ființele dragi, de care suntem despărțiți pentru un timp, ne răsar mai vii și mai luminoase. Suferințele lor ne dogoresc, lacrimile lor ne frig inima, dorul lor este singurul nostru gând și voință.

Zilele acestea din Postul Crucii, dela 30 August până la 14 Septembrie, sunt prilej de meditație și formulări de hotărâri tari, pe care trebuie să le realizăm.

I. Urcanu

Regia Publică Comercială a Intreprinderilor Municipiului Brașov

No. 2508/1943.
Serv. Apă-Canal

Publicațiune

Pentru a putea satisface anumite cerințe dictate de apărarea pasivă, ca o consecință a timpului secetos care persistă Uzina de Apă a Municipiului Brașov, este obligată a lua anumite măsuri în conducta de distribuție; măsurile care fac ca imobilele situate în zonele mai înalte ale orașului și cu deosebire Cetatea și Brașovul-Vechi să rămână în anumite ore fără apă.

Se pune deci în vederea locuitorilor acestor imobile să-și facă o rezervă de apă de 10 litri de persoană, reîmprospătând-o după fiecare 24 ore, prin folosirea rezervei vechi în scopuri casnice.

Brașov, la 26 August 1943.

Direcțiunea,
R.I.M.B.

Sanatoriul Dr. Dogariu

Chirurgie — boli de femei și nașteri.

Secția chirurgie (operații) condusă de Dr. VASILE DOGARIU medic operator.

Secția boli de femei și nașteri condusă de Dr. PETRE BORGEA, fost asistent universitar, ginecolog-mamoș.

BRAȘOV
STR. GENERAL AVERESCU 11
Telefon 3602

Cinema „Astra“

Dela 3 Sept.

PREZINTĂ MARELE FILM DE
SPIONAJ

Spioana din San Gottard

CU: MARIELLA LOTI
GERMANA PAOLIERI
OSVALDO VALENTI
LENNARD CORTESE

Cereși neîntrecutele Brillantine colesterate

Melrod

preparate după cea mai modernă formulă. Ele hrănesc părul și-i dau o deosebită strălucire și suplețe. Grație compoziției lor speciale ele emulsionează cu apă spumoasă și contrar brillantinilor comune, nu lasă părul gras după spălare cu săpun.

Melrod

Excelenție ape de Colonie — Ulei de nucă
București Bv. Filantropiei 339. — Tel. 4.83.55

S'a deschis

MAGAZINUL ROMANESC
str. Regina Maria 48 (fostă str. Neagră)

LANTEX

stofe, mățasuri, tricofaje, ciorapi, pânzefuri etc.

Lila Măzgăreanu

Telef. 2905

Icoane pe sticlă

cumpără Muzeul „Astrei” Brașov, (B-dul Regele Ferdinand No. 12).

106 ani de luptă românească are
„GAZETA TRANSILVANIEI”

Tipografia „Astra” Brașov caută

Ucenici români

Numai Asociațiunea transilvană „Astra” ne ajută; se gândește cineva la asta?

Informațiuni

† **Dr. EUGEN CURTA**
general-medic

La 29 August a. c., după o lungă și grea suferință, s'a stins din viață, la Brașov, în vârstă de 63 ani, generalul medic Dr. Eugen Curta, ultimul primar al Târgu-Mureșului.

S'a născut la 30 August 1880 în comuna Bunești, Târnava-Mare. Studiile le-a făcut la Rupea, Brașov și Cluj. A urmat Școala de aplicație la Viena, iar practica medicală la Spitalul Militar din Sibiu și Mediaș. În 1906 intră în cadrele armatei ca medic militar. În 1938 e numit primar al orașului Tg. Mureș în care calitate funcționează până în Septembrie 1940. Refugiat la Brașov a funcționat ca medic-șef al ambulatoriului Uzinelor Metrom și Farola.

Pentru alesele sale merite a fost decorat cu „Coroana României” în gradul de comandor (1930), „Meritul Sanitar cl. I” (1932), „Coroana României” în gradul de ofițer (1924), „Crucea Comemorativă” (1922), și o seamă de alte decorații române și străine.

A închis ochii departe de plaiurile pentru care a luptat și a muncit întreaga sa viață.

Odihnească în pace!

N.

Se distribuie făină albă

Se aduce la cunoștința generală, că începând cu Marți, 31 August 1943, se distribuie populației pe bonul Nr. 1 din cartela individuală, câte 1 kg. de făină albă.

Făina se distribuie prin băcăniile care vând mălai.

Publicul este rugat a nu produce aglomerație, deoarece stocurile necesare sunt asigurate.

Aviz

În zilele de 27 Septembrie și 1 Octombrie 1943 se vor ține examene la Ministerul Muncii pentru ocuparea posturilor de îngrijitori, impiegate și dactilografe, aflate vacante la acest departament.

Cei ce doresc a se înscrie la acele examene, vor înainta Direcției Personalului din Ministerul Muncii str. Alex. Donici Nr. 36 București, cereri de înscrieri cu toate actele necesare, înainte de datele arătate mai sus.

Condițiile de admitere și orice alte relațiuni se pot primi de la Inspectoratul Muncii Brașov Str. Nicolae Iorga Nr. 24, în toate zilele de lucru în orele de birou 8—14.

Biblioteca „Astrei” Brașov

este deschisă în fiecare zi de lucru, între orele 9-12 și 15-19. O sală de lectură bine întreținută, cu 40 de locuri, stă la dispoziția cititorilor. Secția de împrumut funcționează și ea.

Cinema „ARO”

prezintă de la 31 August

Faruri în ceață

CU:

FOSCO GIACHETTI

LUISA FERIDA

MARIELLA LOTI

ANTONIE CENTA

Cronica Războiului

Organizația de mâne a Europei

Suntem în plin războiu. Străfulgerările morții străbat dela un capăt la altul al lumii. Civilizația veche este amenințată de irământări nebănuite încă. Puterile angajate în luptă dispun încă de potențialul necesar alimentării conflictului. Se contează totuși pe elementul „surpriză” care poate răsturna orice socoteli... Fiecare partener crede că „victoria” va fi de partea lui.

Cu toate acestea — fără să se cunoască rezultatul final al războiului — se formulează pretenții și se elaborează principii care au doar valoare propagandistică. Natural, fiecare popor se cade să aibă încredere în puterea lui de viață, în „steaua” care-i călăuzește destinul, dar mai ales în dreptatea cauzelor sale. Din aceasta din urmă izvorăște puterea, rezistența și dorința de a înfrânge dușmanul ridicat la hotare...

Iată pentru ce, pentru lumea cu judecată clară și obiectivă, sunt surprinzătoare pretențiile formulate de popoarele mari, angajate în luptă, pretenții care, dacă s'ar realiza, ar însemna desființarea popoarelor mici care n'au făcut niciun rău și n'a depins de ele ca pacea să fie menținută.

Un exemplu edificator suntem noi, care n'am dorit războiul. El ne-a fost impus ca o necesitate vitală. Dreptatea cauzei noastre și rolul nostru de stat tampion a fost și este recunoscut. Și fiindcă a venit vorba despre noi, nu putem să nu ne interesăm de felul în care se plănuiește organizarea Europei după războiu, în măsură egală cu celelalte popoare cărora o anumită lume ne dorește aceeași soartă.

Sunt în deajuns de cunoscute pretențiile vecinilor noștri delarăsărit care nu vor decât: stăpânirea Țărilor Baltice și ieșire la Marea Mediterană prin Bosfor și Dardanele, precum și „mână liberă” în Balcani...

În această privință sunt semnificative părerile unei reviste britanice care se ocupă de viitoarea organizare a Europei. Problema, desbătută de revista britanică „Nineteenth Century and after” și reproducută de ziarul elvețian „Gazette de Lausanne”, face obiectul unui comentariu al corespondentului special din Berna al ziarului „Universul”.

În acel articol este vorba despre vremea de după războiu, așa cum o preconizează Londra, și el cuprinde unele puncte de vedere care nu sunt lipsite de interes.

„Autorul articolului se plânge de un fel de dogmatism de nepriceput în mod logic care împiedică în țara lui o judecată dreaptă. Astfel, Rusia este ridicată în nori. A se discuta regimul ei, politica ei, trecutul ei, este un lucru imposibil. Armata roșie provoacă o adulație fără limite. Cu toate acestea este evident — spune autorul articolului — că Rusia ar întâmpina mari dificultăți, spre a se menține, dacă Anglia n'ar ajuta-o. Aceasta însă nu se poate spune cu ușurință în Anglia. Chiar ziarul „Times” consideră că toate națiunile mici, dela Baltica la Marea Neagră, trebuie să aparțină sferei de influență rusă.

O mare parte din presa britanică exprimă un fel de detașare completă de statele secundare. Cu toate acestea — adaugă autorul articolului — aceste state au adus servicii și au ocupat un loc înalt în domeniul culturii generale”.

După ce autorul articolului din „Gazette de Lausanne”, care comentează problema deschisă de revista britanică, își exprimă părerea de rău asupra unei asemenea atitudini, se ocupă de problemele de după războiu. „Diferitele regiuni ale Europei vor trebui să revie la statul de înainte de războiu, iar în ce privește colaborarea cu Republica Sovie-

tică, dacă ea este necesară pentru câștigarea războiului, va mai fi oare necesară și după războiu?” Această chestiune este delicată și nu găsește un răspuns ușor. Ceea ce este extrem de interesant este certitudinea că: „dacă Stalin va pretinde să joace rolul de dictator suveran în Europa, va trebui să se ia măsurile de precauțiune necesare. Iată de ce, de îndată ce circumstanțele o vor permite, se impune crearea unui puternic front european. Nu este vorba numai de a se veni actualmente în ajutorul Rusiei, ci și de a o înfrâna dacă va fi nevoie”.

Părerea deci că actualul războiu se va termina printr'un conflict între Anglia și Rusia Sovietică prinde tot mai mult temei.

Moartea Regelui Boris al Bulgariei

După întoarcerea sa dela înfățișarea cu Fuehrerul Hitler, regele Boris al Bulgariei s'a îmbolnăvit grav. Boala i-a cauzat moartea. Tronul Bulgariei a fost ocupat de fiul său Simeon al II-lea.

În privința morții Regelui Boris circulă fel de fel de versiuni pe care un comunicat oficial le pune la punct. „Moartea se datorește obstrucției arterei cardiace stângi, unei duble pneumonii și a unei inflamații a plămânului și a creierului. Toate svonurile și toate știrile privitoare la boala și moartea M. S. Regelui Boris al III-lea, ce se deosebesc de indicațiile de mai sus ale actului de deces, dat de Ministerul al Justiției, sunt lipsite de orice temei și în întregime inventate”.

Fuga contelui Ciano

Din Roma se află că fostul ministru al afacerilor străine al Italiei — ginerele lui Mussolini — contele Ciano, a fugit cu soția și cu cei trei copii ai săi din vila pe care o locuia. Până acum nu se cunosc împrejurările în care fostul ministru a fugit, deși vila în care locuia era păzită ziua și noaptea. Nu se cunoaște nici direcția în care a luat-o fugarul.

Un alt stat european în războiu?

Între Suedia și Germania a izbucnit un grav conflict. Deocamdată conflictul este diplomatic. El a izbucnit din cauza acțiunii unor așa zise vase de pescari suedeze care n'au respectat zonele interzise dintr'o anumită parte a Mării Baltice. Față de nota de protest a Germaniei presa suedeză a luat o atitudine dușmănoasă. Demersul făcut de ambasadorul german la Stockholm, din însărcinarea guvernului Reichului, este menit să atragă serios atențiunea asupra pericolului la care se expune în momentul de față poporul suedez.

Atitudinea Suediei este criticată de ziarul „Deutsche Diplomatisch Politische Korespondentz”, care se întreabă dacă Suedia mai este neutră.

de **Mardare Mateescu**

După denunțarea pactului de trafic germano-suedez atitudinea de azi a presei suedeze este un fapt premergător unui conflict armat între cele două state.

Mersul războiului

În timp ce la Londra se discută posibilitatea unei conferințe tripartite, la care să ia parte d-l Eden, Molotov și un reprezentant american, iar Papa va adresa la postul de radio al Vaticanului, un mesaj către lumea întreagă, operațiunile de pe frontul de răsărit se duc cu o violență nemicșorată.

Ofensiva sovietică a implinit 60 de zile. În tot acest timp armatele germane au măcinat material uman și de război bolșevic, fără ca aceste pierderi considerabile să fie compensate prin câștig de teren.

Știut este că ofensiva sovietică din vara aceasta a avut un singur scop: cucerirea Ucrainei, bogată în grâne și a bazinului Donetului, bogat în materii prime. Or, până acum sovieticii nu au înaintat în adâncime decât 50-55 de km. și nu au cucerit decât o suprafață de 15.000 km. pătrați. În schimb au pierdut 12.000 de tancuri, 10.000 de tunuri, un număr considerabil de avioane și aproape 2.000.000 de oameni. Defensiva germană și-a ajuns decl scopul. Ea a fost numai de uzură. Ofensiva germană din vara trecută a însemnat o înaintare de 800 km. în adâncime și cucerirea a 150.090 km. pătrați.

Trupele germane au evacuat orașul Tanagerog, fără ca sovieticii să bage de seamă. Evacuarea localității a fost impusă de scurtarea frontului.

Pe întreaga linie a frontului de răsărit, lungă de peste 2.000 de km. — egală aproape cu distanța București Paris — se dau lupte grele.

Trupele germane opun o rezistență dârăză atât pe frontul central, în regiunea din apropierea Harcovului, la Poltava, cât și pe frontul de Sud, pe Mts și la capul de pod Cuban. Sovieticii cer neconținut crearea celui de al doilea front. Aceasta pentru ca Germanii să fie nevoiți a retrage diviziile de pe frontul de răsărit.

Abonații

sunt rugați să ne încunoștințeze ori de câte ori nu primesc ziarul regulat. Dela tipografie expediția se face normal dar, se vede treaba, pricina neprimirii la timp sau de loc, în altă parte trebuie căutată.

Și o vom căuta.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV

B-dul Regele Ferdinand No. 12

TL 1513

Abonamentul anual **Lei 400**

Autorități și Societați **Lei 800**

Membrii „Astrei” din

comunele jud. Brașov

și refugiații săteni din

Ardealul de Nord **Lei 200**